

РОЗВИТОК ОСОБИСТІСНОЇ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ЯК ЗАПОРУКА ЙОГО ФАХОВОЇ МАЙСТЕРНОСТІ

Сичов Д. В. , Рябко І. Ю. , Скрипніченко К. Г.

Актуальність розвитку особистісної та професійної культури педагога зумовлена постійним зростанням вимог до рівня загальної та спеціальної підготовки випускників ВНЗ; зміною загальноосвітніх парадигм, що фіксують перехід від масово-репродуктивних форм і методів викладання, до індивідуально-творчих; підготовкою майбутніх спеціалістів до професійного, компетентного входу в ринок праці з міцно сформованими потребами в постійному професійному саморозвитку, самовдосконаленні та самореалізації.

Назріла необхідність такої загальнокультурної та професійної підготовки фахівця-випускника педагогічного навчального закладу, на основі якої він сам зміг би досягти високого рівня розвитку духовно-моральної сфери власної особистості, мав би готовність до цілеспрямованого систематичного виховання молодого покоління із цього напрямку.

Задача підготовки педагогів-професіоналів набуває особливої актуальності. Але для забезпечення високого рівня професіоналізму, необхідна культурна основа професійної діяльності. Фахівець повинен поєднувати професійні здібності, знання, вміння і досвід із високим рівнем професійної культури.

Розуміння сутності професійної культури майбутніх викладачів передбачає насамперед усвідомлення її як одного з виявів загальної культури.

Професійна культура, як основа фахової компетентності, охоплює індивідуально відпрацьовані стратегії, засоби та прийоми розв'язання різноманітних завдань професійної діяльності. Найбільш важливими її компонентами є:

- 1) системний світогляд і модельне мислення;
- 2) конкретно-предметні знання, уміння, навички;
- 3) праксеологічний, рефлексивний та інформаційний елементи;
- 4) організаційно-діяльнісна компетентність праці, спілкування і саморозвитку;
- 5) професійна творча діяльність.

Відтак цілеспрямований розвиток кожного з цих компонентів повинен відбуватися під час навчання студента у педагогічному вищому навчальному закладі.

Систематичний світогляд є необхідною умовою організації та здійснення управлінської діяльності на всіх рівнях виробництва. Саме він забезпечує можливість прийняти оптимальні рішення в нестандартних, складних ситуаціях.

На думку В. Сластьоніна, професійний саморозвиток, як основа самовдосконалення, складається з двох компонентів: зовнішніх умов, що створюються певними обставинами, позиціями і внутрішніх здібностей, які передбачають наявність потреби до оновлення, розвитку, самопізнання, розуміння своїх дій, цілей, засобів. Важливою умовою професійно-особистісного зростання вважається система ставлення людини до себе як до професіонала, до своєї праці, до змін у процесі фахової діяльності, до світу загалом [2].

Найбільш значущим для професійно-особистісного розвитку при цьому є досвід самовдосконалення, що виявляється у зростанні творчого потенціалу особистості.

І. Ісаєв розглядає професійно-педагогічну культуру як узагальнений показник фахової компетентності і метод професійного самовдосконалення. У структурі цього утворення вчений виділяє аксіологічний, технологічний та особистісно-творчий компоненти.

Наявність змісту культури особистості фахівця відкриває такі можливості:

- оцінити ступінь власної відповідності вимогам професії;
- цілеспрямовано вдосконалювати себе;
- усвідомити рівень особистої відповідальності за обрану справу;
- відчувати свою значущість як в професії, так і в культурі.

Проблеми формування професійної культури, соціального і духовно-морального розвитку студентів, розкриття їх творчого потенціалу мають стати головними в удосконаленні професійної підготовки та вихованні студентів. У зв'язку з цим підготовка педагога нової формації передбачає формування їх професійної педагогічної культури.

Формування особистості майбутнього педагога як творчої індивідуальності у процесі навчання відбувається тоді, коли освітній процес у ВПНЗ, що вибудовується на основі особистісно орієнтованої професійної

освіти, створює умови для творчого оволодіння цілісним досвідом роботи, а кожний майбутній фахівець за час навчання індивідуально, творчо поєднує основні складники минулого досвіду та культури.

Таким чином, професійна культура є основою професіоналізму майбутнього педагога, показником його професійної готовності і компетентності.

Список використаних джерел:

1. Курлянд З. Н. Теорія і методика професійної освіти. Київ: Знання, 2012. 390 с.
2. Бабенко Т. А. Формування професійної культури педагога. *Наукові записки*. 2015. С. 31–34.